

MOUNT EVEREST

EG GJØRDI TAÐ RÆTTA

Arne Vatnhamar mundi doyð á veg niður av Mount Everest, men nú er hann sannførdur um, at hann tók røttu avgerð, tá hann valdi at fara upp á toppin hóast trupulleikar við lungunum

Marjun Dalsgaard

Nú veit eg, at eg tók røttu avgerð. Eg siti her, og eg havi eingi varandi mein, so tað eydnaðist. Tí var tað rætta avgerðin fyri meg. Eg hevði ikki kunnað liva við at siti her og havt tað fint, um eg ikki hevði gjøgnumført tað. So hevði eg veri noyddur til at fara avstað aftur, sigur Arne Vatnhamar. Tá tað er sagt, skal eingin fara upp á toppin á Mount Everest við vætu í lungunum, leggur hann aftrat.

Í sney títar stríddi hann seg niður úr hædd, eftir at hava staði á toppinum á Mount Everest eina lítla løtu. At koma niður úr hædd var einasti móguleiki hjá honum at yvirleva, tí kroppurin lekjur ikki í 8.0000 metur hædd. Túrun niður var harður, og Arne minnst bert brot frá teimum sney tímum, sum tað tók at koma oman. Hann mátti steðga javnan fyri at fáa luft og hjartarútmu upp á pláss. Støðan bara versnaði, og tá hann hostaði blóð, skilti hann, at tað kundi vera, at hann ikki vann omanaftur.

– Tað var sum um, tað bleiv veruligt, tá eg hostaði slím og blóð. Tá visti eg gott, at nú stóð illa til. Tá so iltin var við at ganga undan, og eg vendi mær til sherpaðina fyri at fáa Nifedipen, sum er ein heilivágur, sum steðgar vætu í lungunum, segði sherpaðin, at tað kendi hann einki til, fortelur Arne Vatnhamar.

– Eg bleiv frætørur og bangin alt í einum. Tað lötuna, var eg slett ikki í iva um, at eg fór at doyggja har uppi, sigur Arne Vatnhamar. Men tað nyttaði lítið at gerast illur inn á sherpaðina, tí hann visti einki um nakran

heilivág, og hevði aldrin havt nakran við.

– Eg var óður inn á ferðaleiðaran, sum hevði sagt, at allar sherpaðirnar høvdu heilivág við. Eg hugsaði, at um eg hitti okkara ferðaleiðara aftur, skuldi eg brenna tað í hann, sigur Arne Vatnhamar. Men tá hann hitti ferðaleiðaran aftur, tímdi hann ikki at brúka orku uppá tað.

– Tá vit komu oman í leguna, fekk eg nýggja iltfløsku, og eg var bara takksamur fyri, at eg var á lívi, sigur Arne Vatnhamar.

Aldrin kent seg so einsamallan

At vera deyðanum nær uppi á Mount Everest, var ein einslig kensla.

– Eg havi aldrin kent meg so einsamallan í lívinum, sigur Arne um tímarnar, har hann stríddist fyri at koma livandi úr støðuni, hann var komin í.

– Eg hevði ongastaðni at venda mær. Har var eingin, sum kundi hjálpa mær, og eingin av teimum, sum eg eri góður við. Tað einasta, eg hugsaði var: Hetta kann ikki passa. Tað kann ikki passa, at eg fari at doyggja her. Tað kann ikki passa, tí missurin var for stórur, tað var óveruligt, sigur Arne.

Á vegnum upp sá hann deyð fólk, sum hava ligið har í fleiri ár. Ella rættari, tvær kavadráttir og ein persón. Tann eini sat beint við gøtuna, har hann kom gangandi. Men tað kann man ikki fyrireika seg upp á, sigur Arne. Eins og hann ikki kundi fyrireika seg uppá at koma í tí støðu, at hann skuldi gerast ein av teimum. – Eg hugsaði, hetta

hendur ikki fyri meg. Um eg skuldi hugsa, at tað kundi henda, so var eg ikki farin avstað, sigur Arne.

– Eg haldi, eg havi eitt so vorði í mær, sum 18 ára gamlir menn, sum fáa koyrikort og koyra alt ov skjótt, tí teir halda, at einki kann raka teir. Eg hugsaði eisini, tað kann ikki henda fyri meg, og eg haldi, at tað er tað, sum gjørdi, at eg fór avstað. Um eg skuldi hugsa um alt, sum kann ganga galið, ja so var eg aldrin komin avstað, sigur Arne Vatnhamar.

Hevði Ketogan við

Summi bróta seg sundur og liggja eftir. Onnur fáa aðrar trupulleikar, sum gera, at tey ikki kunnu ganga víðari. Ferðaliðið kann ikki hjálpa teimum uppi í hæddini, og tískil verða tey latin eftir at doyggja. Arne hevði, eins og fleiri onnur, tikið Ketogan við í stórum mongdum, sum hann kundi taka, um tað skuldi hent fyri hann.

– Eg hevði 10 við, sum eg kundi taka í einum, umt að skuldi vera. Summi taka

morfin, men tað er so keðiligt at fást við. Tað skal sproytast inn, og tað er ikki serliga gott at ganga og mala við nálum har uppi. Tí hevði eg Ketogan við, greiðir Arne frá. Hann ivast ikki í, at hann hevði brotið túrin av fyri at hjálpa onkrum, um tað var neyðugt. Um hann kom út fyri at hann mátti lata onkran liggja eftir frá ferðaliðinum, veit hann ikki, hvussu hann hevði klára tað.

– Nei, tað kann eg ikki hugsa um. Tað klári eg slett ikki. Eg kann slett ikki rúma tí, sigur hann.

Umframt vatn í lunguni fekk Arne kavablinndi, og ímeðan tað vardi, visti hann ikki, um tað fór at ganga yvir. Hann hevði givið sherpaðini sínar kavabrillur, tí hann fekk kavablinndi. Í 36 tímar sá hann ikki, og hann minnist, at hann vaknaði um náttina, og sá aftur fyrstu ferð.

– Tað lætnaði, eg hugsaði yes! Eg siggi!

Gevur ikki meaning

Á veg oman av fjallinum hugsaði Arne bert um eitt,

og tað var, at hann skuldi fram og oman. Um tað at náða toppin var vert at lata lív fyri, kundi hann slett ikki rúma at hugsa um.

– Eg hugsaði slett ikki so leiðis. Eg hugsaði bara, at eg skuldi fram eftir. Tí sjálvandi gevur tað slett ikki meingin at missa lívið fyri at ganga uppá eitt fjall. Tað er púra burturvið, sigur Arne Vatnhamar og leggur aftrat

– Tað er sum við øllum ítrótti. Tað gevur ikki meingin. Tað er eingin logikkur í tí, sigur Arne.

Hann hugsaði heldur ikki um túrin, sum nakað bragd.

– Tað at koma heim, og síggja, hvussu nógv stóðu aftanfryi meg var fantastiskt, og tað at fólk kallaðu tað eitt bragd, og tað tjóðskaparkenslu, tað hevur vakt, at Merkið hevur veitrað á toppinum á Mount Everest, tað smittar, og tað ger, at eg sjálvur verði glaðari fyri tað. Men sjálvur hugsaði eg ikki um tað, sum nakað bragd, sigur Arne Vatnhamar.

Orsøkin til, at hann fer avstað ferð eftir ferð, er, at gerandisdagurin verður ov keðiligur og átta tímar frammanfryi telduni í longri tíðarskeið, er ikki til at halda út fyri Leirvíkingin.

– Eg haldi, tað er ein flýggjan frá trivialitetinum í gerandisdegnum. Eg klári ikki at sita frammanfryi eina teldu í átta tímar dag út og dag inn, um ikki okkurt avbrot er. Tá eg so komi aftur sakni eg gerandisdagin, og gleðist yvir dagligu uppgávurnar, sigur Arne Vatnhamar.

Vaknaði um náttina og græt

Tá Arne Vatnhamar, var komin niður aftur hevði

hann ein langan túr frammanfryi sær, og honum longdist illa eftir familjuni.

– Í fyrstani var eg grátlabilur og vaknaði ofta um náttina. Eg fór at gráta, um eg hugsaði um Maj-Britt og børnini og um familjuna. Mær longdist illa, og tankin um, hvussu tað kundi verið endað, gjørdi ofta, at eg græt, sigur hann. Kroppsliga var hann útlúgvaður.

– Eg orkaði einki, var sera veikur. Eg eri komin nógv fyri meg, og havi tikið uppá, men enn orki eg ikki meira enn at renna tvær ferðir triggjar kilometrar, sigur Arne Vatnhamar. Kenslan av, at tað gongur líðandi framá, hálpir tó upp á tað, og upplivingarnar tykjast longur burtur.

– Longur tíð, ið gongur, betur havi eg tað við tí. Tað er meira sum nakað, eg havi upplivað, og ikki nakað, sum eg eri í longur, sigur Arne Vatnhamar.

Tað besta við túrinum er, at hann náddi toppin.

– Eg havi myndina av mær uppi á toppinum. Tað kann eingin taka frá mær, tað er tað coolasta eg eigi, tað besta eg nakrantíð havi gjørt. Jú meira frástøðu eg eg fái til upplivingarnar og kenslurnar, tess glaðari verði eg fyri túrin, og at eg náddi upp á toppin, sigur Arne Vatnhamar. Tað er trýsta seg sjálvan heilt út á kantin og kenna síni egnu mørk, er ein týðningarmikil partur av upplivingini.

– Eg veit nú, at eg klári upp á toppin á Mount Everest. Eg veit, at eg steðgi ikki í einari tílíkari støðu, men at eg gjøgnumføri tað. Eg kenni meg sjálvan betri nú, sigur Arne Vatnhamar.